

طی سه هزار کیلومتر

در افغانستان

نگارش آقای احمد علیخان ترجمان فرانسه

مسئله عبور هندوکش که افغانستان امروزی را از شمال شرق بجناب غرب تقریباً به دو حصه برابر تقسیم میکند یکی از مسائل خیلی مهمی است که نه تنها دو جلگه آمو دریا و سند را بهم مربوط ساخته ، بلکه در مرادوات آسیای میانه حایز اهمیت مخصوصی میباشد. جبال هندوکش که بعضی نقاط آن قرار اندازه که « ماکارتونی » انگلیس گرفته ۴۱۳۰ فوت یعنی در حدود ۵ هزار متر ارتفاع دارد ، رو به مرتبه حایز کوتل هائی است که هر کدام آن بعلت ارتفاعات زیاد خود (از سه الی سه و نیم هزار متر) مشکلات مدهشی در راه عبور و مرور ازین دو حصه جنوبی و شمالی افغانستان تولید نموده است .

راهای مهمی که از ازمینه قدیمه این رشته جبال مرتفع را عبور می نمود راهائی کوتل اغربات ، دندان شکن ، یا راه سالنگ ، یا خاواک و یا راه کوتل منجان بود . طبیعی است که ساکنین بومی هر منطقه نظر به کوتاهی راه و اینکه زودتر به نقطه مطلوب خود رسند کوتل مجاور خود را اتخاذ و از آن عبور و مرور می نمودند . اما معبریکه در میان راهی فوق الذکر کسب اهمیت نموده و در اذهان ملی ما هم به اسم « راه کلان » یاد میشود . همان راه بامیان ، کوتل اغربات و دندان شکن بود که قبل از دو هزار سال در زمان سلطنت شاهان یونانی باختر و امپراطوران مقتدر « سیتی » کشور کوهستانی که بلخ مقام تجارتگاه بین الممالی بخود گرفته

و شوارع مهم تجارتنی امپراطوری چین و رمن بدان منتهی میشد. از ماورای هندو کش گذشته دو حصه (هندی) و (سیتی) امپراطوری را بهم وصل و راه رفت و آمد و مراودات تجارتنی را جانب هند میکشود.

و علاوه بر اهمیت تجارتنی، مقام متبرک مذهبی آندوره را نیز حائز بوده است. چنانچه در تمام طول آن از سواحل « اکسوس » آمودریا تا کنار « اندوس » سند تقطه بنقطه عمرانات بزرگ بودائی در بکترین تاشقرغان - هییک - بامیان - کوه دامن - نجراب لغمان - جلال آباد و هده و غیره تعمیر و قافله زوار بواسطه راه مذکور از جانب چین و بکترین به هند رهسپاری بودند.

رفته رفته؛ احتیاجات عصر حاضر، صورت مسافرت و حمل و نقل امر روزی اهمیت این معبر چندین هزار ساله را ازین برده و سرك دره شکاری که در اثر حسن اطلاعات و فعالیت اولیای امور و حکومت حاضره ما تاسیس و افتتاح یافته جانشین آن گردیده است و اینک در نیمه اول قرن ۲۰ نظر به گوناگونی راه و عدم کوتل های سنگی (دندان شکن) اشکالات عبور از هندو کش را ازین برداشته میرود.

انسان اگر قدری به اوضاع جغرافیائی و صورت طبیعی تقسیمات آب های جاری منطقه هندو کش متامل شود فوری وضعیت طبیعی دره شکاری در نظر او جلو گیری میکند و بدیهی است رودخانه هائیکه از هند و کش میخیزد بدو حصه تقسیم میشود: یکی عبارت از دسته رود هائیکست که از دامنه شمال سرازیر شده به رود آمو میریزد یا اکثر بدشت های خاکی ترکستان جذب می شود. دیگری دسته رود هائیکست از دامنه جنوبی بنعان نموده علی العموم بطرف شرق روان و به رود سند میریزد. و نقطه ئیکه در اینجا

قابل دقت است این است که رود خانه بامیان از کوه با با سر چشمه گرفته نایبای کوتل شبر جانب شرق روان میشود و بواسطه اینکه کوتل شبر ۳۱۰۰ متر ارتفاع داشته و خط تقسیمات آبی شمرده میشود، رود خانه مذکور بسمت اصلی حرکت خود جریان داده نتوانسته مجری خود را تغیر و سینه هندوکش را شکافته جانب شمال روانه میشود. این تنها رودی است که از کوه بابا یا به زبان دیگر از دامنه جنوب هندوکش بنعان نموده، تیغه کوهستانی را قطع و بطرف شمال آن جاری میشود. پس راه دره شکاری عبارت از همین راه طبیعی است که با آب بامیان یکجا منطقه کوهستانی را عبور و وسیله رفت و آمد مرکز و مزار گردیده است. فاصله کابل تا نقطه که سرک شکاری از سرک بامیان جدا میشود ۲۱۵ کیلومتر است ولی ما در تعیین فواصل نقاط ذیل دهن شکاری را صفر فرض کرده روی آن حساب می نمائیم.

از کثرت بقایای خرابه های ادوار اسلامی معلوم می شود که دره شکاری (یا دره که رود با میان از آن عبور میکند) در طی قرن (۱۲) یعنی در قری که اقتدار اسلام بعد از اضمحلال دیانت بودائی درین نقاط بعروج خود رسیده و هنوز فتنه نهاجات مغول در پرده خفا بود. معبر رفت و آمد قافله ها تا حدود شهر قدیم « سر خشک » و « شهرسگان » و غیره بوده است. چنانچه ما ذیلاً بقایای تمام عمرانات اسلامی را که در طول این دره ملاحظه نموده ایم متذکر میشویم:

دهن دره شکاری — مزار شریف: ۴۰۰ کیلومتر

سرک دره شکاری را که از دهن دره الی مزار شریف دارای ۴۰۰ کیلومتر

فاصله است به سه حصه تقسیم می‌نمائیم :

(۱) حصه کوهستانی ۱۴۵ کیلومتر .

(۲) حصه تپه‌زارها ازبای کوتل « کاروان » تا دهن غوری ۳۵ کیلومتر

واز « رباطک » الی هییک ۳۹ کیلومتر مجموع ۷۴ کیلومتر

(۳) حصه همواری از دهن غوری الی رباطک ۵۱ کیلومتر و از هییک

الی مزار شریف ۱۳۰ کیلومتر .

الف : حصه کوهستانی که از دهن دره الی « کوتل خاکی » « کاروان » امتداد

دارد تسطیح آن به منتهای خوبی اجرا یافته و برای تردد موترها خیلی خوب

است قسمت مذکور شامل نقاط ذیل است : به ۹ کیلومتر به ساحل چپ رودخانه

بامیان در فراز کوه خرابه های شهر بزرگ اسلامی « سرخشک » واقع است که

موقعیت بلند نظامی را حایز و حصار سنگی و عمرات خشت خام و بقایای چند

مسجد آن هنوز باقی است .

غندک - ۱۵ کیلومتر

تا دو آب میخ زرین که بفاصله ۶۴ کیلومتری واقع است ۶ پل چوبی روی

رودخانه بامیان کشیده شده که سرک شکاری را از ساحل راست به چپ و از چپ

به راست تغییر موضع داده می‌رود .

ترنک - ۸۰ کیلومتر .

بفاصله ۸۷ کیلومتری بالای کوه بچه که بطرف راست سرک واقع است خرابه

های اسلامی وجود دارد .

تاله و برفك - از حدود ۸۰ تا ۹۱ کیلومتر .
شهر سکان - ۹۷ کیلومتر : - که بطرف چپ سرك در دامنه کوه واقع و آثار بکده و خانه های قدیمه در آنجا معلوم میشود .

سر جنگل - ۱۲۰ کیلومتر .
بفاصله ۱۴۵ کیلومتر از کوتل خاکی کاروان شروع میشود که دنباله آن يك سلسله تپه های خاکی را تشکیل میدهد .

ب : حصه اول تپه زار ۳۵ کیلومتر .
سرك دره شکاری تا فاصله ۱۴۵ کیلومتر فوق بارود خانه بامیان یکجا بوده و بطرف يك سلسله تپه های خاکی که تا ۳۵ کیلومتر افتاده امتداد دارد ، درین قسمت آب و سنگ يك قلم پیدا نمیشود .

ارتفاع این منطقه تپه زار ۱۴۰ متر از سطح کابل پست تر است . چون بمناسبت فقدان سنگ درین قسمت سرك بطور خامه مانده ، در اثر تردد موتر ها خاک زیادی پیدا شده است (البته مقامات مربوطه اصلاح آنرا قبل از اینکه مامتذکر شویم سنجیده اند) هنگامیکه موتر به بلندترین نقطه این تپه ها میرسد ، در مقابل نا جائیکه نگاه کار میکند تپه ها به تدریج پست شده و خط کج و پیچ سرك روی پشته های خاکی معلوم میشود . و در آخر منطقه مذکور (تپه زار) از عقب جالی فضای غبار آلودی (غوری) بصورت لکه سبزی درافق مقابل بنظر میخورد . به فاصله ۱۸۰ کیلومتری این رشته تپه های اولی تمام و بفاصله ۱۹۴ کیلومتری در دهن غوری از سرك شکاری سرك خان آباد و مزار شریف از هم جدا میشود

غوری در حدود ۲۰۰ کیلومتری واقع است.

ج : ۵۱ کیلومتر زمین هموار از دهن غوری الی رباطک :-

از دهن غوری تا فاصله ۵۱ کیلومتر زمین هموار و قسمت بزرگ اولی آن که عبارت از جلگه غوری و « دهن شیر » باشد اراضی زراعتی است درین قسمت نیز سرک اصلاحاتی بکار دارد. و باقی قسمت آن تا « رباطک » که فاصله ۲۳۱ کیلومتری واقع است دشت هموار است که موثر به سرعت تمام در آن سیر میکنند. در مجاور رباطک نیز تا فاصله دوری آثاری در زیر خاک و بمقدار زیادی خشت های پخته از بقایای عمران یک شهر قدیم اسلامی موجود است.

د : حصه دوم تپه ها از رباطک الی ای بیك ۳۹ کیلومتر.

از رباطک الی ای بیك که فاصله ۲۷۰ کیلومتری دهن شکاری واقع است.

باز یک سلسله تپه های خاکی دیگری وقوع یافته ، کوتل « میرزا بیللی » را نیز از آن جمله حساب میتوان کرد. این تپه های مسلسل نیز بمانند تپه های اولی خالی و سنگ جز در یک جا پیدا نمیشود. حین ورود ما فعله ها هنوز مشغول تسطیح نشیب تپه ها بوده و آب مشروب آنها از ای بیك بذریعه موثر آورده می شد.

ای بیك :- در نقطه اخیر التقای تپه های خاکی و زمین هموار قریه بزرگی به

نام ای بیك در کنار مجرای رودخانه خلم واقع است ، که سرک امروزی آن را

از راه تنگی تاشقرغان به جلگه وسیع بکتریان وصل میکند. ای بیك نقطه سرسبز

و مملو از اشجار و فواکه زیادی است. و رودخانه « خلم » که از (موئی) و (روی)

بالتر از دامنه شمالی جبال هندوکش بنعان می‌کند بخوبی آنرا آبیاری و سیراب می‌سازد اولین کسی که یکصد و هشت سال پیش ازین ، آثار عمرانات بودائی ای بیک را ملاحظه نموده بود « مورکوف » است. درحوالی ۱۸۵۰ کرنیل « یات » انگلیس نسبت به آثار مذکور تبصره نوشته و اخیراً « موسیو فوشه » مطالعاتی در آن مورد نموده است چیزی که در میان عمرانات بودائی این سرزمین توجه موسیو فوشه را بخود جلب نموده « استوپه » ناکاملی است که از یک پارچه سنگ تراشیده شده است و عدم تکمیل آنرا مدقق بصیر فرانسوی به تهاجمات هن‌های سفیدانمیت داده است که درحوالی ۴۲۵ بعد از مسیح اکسوس را عبور نموده اند.

ر: حصه دوم همواری از ای بیک الی مزار شریف ۱۳۵ کیلومتر ،

از ای بیک الی مزار شریف که عبارت از ۱۳۵ کیلومتر زمین است تقریباً هموار و دارای سرکی است که به کمال خوبی قابل رفت و آمد موثر میباشد.

غزنی گک - ۳۱۵ کیلومتر

صیاد ۳۲۳ کیلومتر ،

دهن‌تنگی تاشقرغان - ۳۲۵ کیلومتر ،

تاشقرغان - ۳۳۱ کیلومتر ؛ - تاشقرغان از رهگذر و فورآب در قسمت اولی جلگه

وسیع بکترین سرسبزترین ولایت مزار افغانستان بشمار میرود موسیو « هاکن »

که درماه (ژون و ستامبر) ۱۹۲۴ درانجا گردش علمی نموده بود می‌نویسد « کمی

دورتر از تاشقرغان در وسط دشت بطرق شمال غرب خلم عده از تپه ها واقع است که

منطقه « شهر بانو » را تشکیل و بقرار ظاهر از تپه های بلخ کهنه تر به نظر می آید مجسمه گک های کوچکی به ارتفاع ۵ الی ۶ سانتیمتر از گل بخته در آنجا یافت شده و شاید آله کبری است که قبل از دیات بودائی برستش آن تا بکتریان هم نفوذ نموده و اسمش « نایا » روی مسکوکات شاهان « هندوسیت » قرن اول مسیحی مشاهده شده است .

۳۴۸ کیلومتر

نایب آباد

۳۶۳

گورمار

۳۸۶

لنگر فقیران

۴۰۰

مزار شریف

فاصله کابل - مزار شریف : ۶۱۵ کیلومتر

اگر چه فاصله بین کابل و مزار شریف باموت تیز رفتار به دور روز هم طی میشود ولی نازمان اكمال کارشرك و بهر آنست که بقرار آتی به سه روز طی شود .

(۱) کابل - دو آب میخ زرین : ۲۷۹ کیلومتر

(۲) دو آب میخ زرین - ای بیک : ۲۰۶ کیلومتر

(۳) ای بیک - مزار شریف : ۱۳۰ کیلومتر

مزار شریف نه مزار شریف بعد از انقلاب و قضیه حریق بازار آن سرو صورت دیگری بخود گرفته و امروز از دروازه تاشقرغان الی دروازه بلخ يك بازار جدید مستقیمی دارد که دکانها ، وسرای ها و حمامها و دیگر عمرانات دو طرفه آن عموماً

از خشت پخته و قسمت غربی آن بیابان عمومی منتهی میشود، در باغ عمومی کنار سرك بتازه کی هوتلی تعمیر و در شرف اختتام است روضه شریف که تقریباً بفاصله دو صد متری سمت راست قسمت وسطی بازار عمومی واقع است و سابقاً بواسطه منازل و دکانهای حوالی آن پنهان و جز گنبد سبز بقیه روضه مطهره معلوم نمیشد. در بین تازگیها در اثر تصمیمات حکومت متبوعه ما از بازار عمومی ناخود روضه شریف سرك وسیعی کشیده شده و هکذا اساس سرك وسیع دیگری که اطراف روضه دور میزند نیز گذاشته شده است. فعلاً بعضی ترمیماتی در کاشی کاری مناره های دروازه شمالی و دیگر امورات تسلیح چهار باغ و کشیدن سرك ها جریان دارد.

بلخ: بلخ بفاصله ۲۲ کیلومتری غرب شهر فعلی مزار، روی سرك مزار شریف آنچه واقع است بازار فعلی بلخ عبارت از دو حصه است یک حصه بازار سرباز که عبارت از دکانهای دو طرفه سرك است و دیگری بازار سر پوشیده که تقریباً در وسط سمت چپ بازار اولی عموداً واقع است. این بازار که چندی قبل تنگ بود امروز باین صورت وسیع و صفائی تعمیر یافته. از یادگار مدینت باختری مصر یونانی علی العموم امروز در بازار بلخ مسکوکات شاهان هندو سرك (هندو یونان) و مسکوکات آخرین شاهان « کوشانی » پیدا میشود. در منطقه شهر اسلامی به اسم بلخ دو حصار موجود است. يك حصار بزرگ که بلخ کبیر را نشان میدهد و ۱۲ کیلومتر احاطه دارد در بین این حصار، حصار کوچک دیگری موجود است که نسبت به اولی قدیم تر است ساحت بالا حصار بلخ هم خیلی ها وسیع و دیوار حصار آن هنوز بر پا است. عمرانات بالا حصار عموماً از خشت پخته بوده و آثار حوض ها

دران هویدا است. در اثر حفریاتی که موسیو فوشه در سال (۱۹۱۳ - ۱۹۲۳) در حصه خرابه های اسلامی بالا حصار بلخ نموده است بسا عمرانات و تهداب های آنها ظاهر گردیده است در حصه نیکه موسیو فوشه میخواست به سطح اصلی زمین برسد تا عمق تقریباً ۱۵ - ۱۶ متر حفریات نموده. طبقه بطبقه در یکجا مناصفه يك آب انبار و در جای دیگر مناصفه يك برج از خشت بخته بنظر خورده. تا آخرین نقطه که حفر شده حد بحد قطار های خشت و آثار عمرانات معلوم است. ازین جا طوریکه خود مدقق فرانسوی نیز اظهار نموده است میتوان گفت که در خاک بلخ چندین طبقه عمرانات تعمیر و هر دوره مدینتی روی خرابه های دوره گذشته عمرانات نموده است.

موسیو فوشه درین مورد میگوید: « البته وقتی انسان روی این خرابه ها قدم میزند چنین حس میکند که روی اوراق تاریخ قدیمه راه میرود ولی متأسفانه این اوراق خاکی از موادی ساخته شده بود که هیچ دوامی نداشت و در نتیجه مرور زمان مدنی است که از هم پاشیده و گرد آن سر از نوبا خاک زمین اصلیه مخلوط گردیده است ». از آثار دوره اسلامی که هنوز بر پاست یکی طاق يك مدرسه و دیگری ایوان و گنبد مسجد خواجه محمد پارسا است که تاریخ ساختمان آن در سال ۱۰۰۵ هجری قید شده است. آثار خرابه های قدیم اسلامی و آثار نسبتاً جدید عهد تیموریان که از تاریخ ساختمان آنها عموماً ۳۰۰ سال میگذرد همه بجوار حصار بزرگ بلخ واقع اند.

بلخ بودائی که قرار شهادت زوار چینی « یون تسنگ » بنوبه خود شکوه و ابهت

مخصوصی داشت به سه کیلو متری جنوب حصار بلخ واقع است. اگرچه در سال ۶۳۰ عیسوی یعنی زمانی که زبیر چینی وارد بکتریان میشو و تهاجمات «هن های هفتالیت» (هیاطله) از ماورای رود آموبه این دیوار آغاز گردیده بود. با وجود آنهم صدمعبد باشکوه بر پا و تقریباً سه هزار پیرو مذهب بودا در آنجا امرار حیات می نمودند. زوار بمقامی که فعلاً «توپ رستم» واقع است (استوپه) ئی را خاطر نشان نموده که دو صد قدم ارتفاع داشت، خرابه این استوپه با عظمت تا امروز باقی و قطران بیش از ۴۳ متر و ضلع مربع نهاد آن ۵۳ متر طول دارد. منظره امروزی بلخ بودائی عبارت از پشته ها و تپه ها ئی است که حدبحد در میان اراضی مزروع مانند تپه «زرگران» «توپ رستم» «تخت رستم» و غیره اقتاده است.

حرکت از مزار شریف جانب اندخوی فاصله مساوی ۲۲۲ کیلومتر.

فاصله مزار - بلخ : ۲۲ کیلومتر

رویش گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رساله جامع علوم انسانی

» - شبرغان : ۱۵۰

» - شاه مردان : ۲۱۲

» - اندخوی : ۲۲۲

اندخوی : - از مزار شریف تا اندخوی زمین هموار و عبارت از همان دشت های وسیع میمنه است. اندخوی نسبت به مزار و میمنه وسیع تر است.

آبادی اندخوی سابقاً چندان و سعی نداشت اما امروز از بالا حصار تا فاصله ۱۲

کیلومتر مسلسل آبادی شهر آن افتاده است. اندخوی در تمام ولایت میمنه مهمترین
تجار نگاه میباشد. بازارهای آن از انواع مال التجاره بخارا و روسیه مملو است. بازار پوست
فروشی آن رسته علجده دارد. روزهای درشنبه و پنجشنبه که روز بازار آنجاست در شهر از دحام
فوق العاده مشاهده میرسد. در بالا حصار اندخوی محل جدیدی برای حکومتی ساخته
شده و دیگر عمرانات هم تحت نظر حکومت است.

اندخوی - میمنه : ۱۴۴ کیلومتر.

از اندخوی تا فاصله ۸۵ کیلومتر بازداشت و از آن به بعد صورت ساختمان اراضی
تغیر میکند و تا خود میمنه بلکه از آنهم گذشته تا بالا مرغاب دامنه یک سلسله
تپه های خاکی امتداد دارد.

میمنه : - مرکز حکومتی اعلی در جلگه طویلی واقع است که بین دو رشته تپه ها
شمالاً و جنوباً محصور میباشد و شهر آن از حیث شکل به اندخوی شباهت دارد ،
آقای شیرمحمد خان چاکم اعلی سابق بازار جدید نیز نوشته در میمنه تعمیر و به اسم
خودش مسمی نموده است ، ریاست تنظیمه بالا حصار قدیم میمنه را فعلاً خراب نموده و
بجای آن مطابق نقشه مرتبه عمارت جدیدی در شرف تعمیر است .

میمنه - بالا مرغاب : ۱۷۰ کیلومتر .

بالا مرغاب : - رودخانه مرغاب که دامنه های شمالی فیروزکوه سرچشمه آن
است از جانب جنوب شرقی یک رشته کوهستانی را عبور و داخل تپه زار های
بالا مرغاب میشود و از آنجا خط سیر خود را جانب شمال غرب ادامه داده تا فاصله
۴۰ کیلومتر به طرف « ماروشک » سرحد افغان و روسیه جریان می یابد . چون

درین اواخر بالا حصار مرغاب کهنه شده بود. در اثر اراده و تصمیم حکومت در باغ بزرگی که کنار رودخانه مرغاب واقع است عمرنات جدیدی برای دوائر حکومتی و غیره تعمیر نموده اند. در سمت غربی این باغ مسجدی نیز تحت تعمیر است. در « ماروشک » که به فاصله ۴۰ کیلومتری شمال غرب بالا مرغاب واقع است یک تپه و دور آن دو حصار بزرگی است که بر اثر یک شهر مندرسی دلالت می نماید. حکومت بالا مرغاب از موقعیت ممتاز و خشت بخته بقایای آبادی قدیم استفاده نموده، عمارت مناسبی بالای تپه برای یکی از پست های سرحدی ما ساخته است. « ماروشک » بقراریکی کرنیل « یات » انگلیس در ۵۰ سال قبل می نویسد؛

نیستان و خارزاری بوده که در آن بعضی حیوانات وحشی زندگی میکردند. از ۱۲ سال باینطرف اهالی فعال و زحمت کش افغان که به عده ۱۳۰۰ خانۀ درینجا سکونت کزین گشته اند، منظره موقع مذکور را چنان تغیر داده اند که امروز ابداً بایاد داشت کرنیل مذکور مطابقت نداشته و بعوض اراضی زراعتی خیلی حاصل خیزی گردیده است. حالاً صد ها خرگ های ترکمن درین زمین برپا و بکمال راحت و آرامی امر ارحیات می نمایند. قالی های که به این منروی یاد میشوند اصلاً همین قالی هائی است که ترکمن های افغانی و ترکمن های انطرف سرحد میسازند.

بالا مرغاب - قلعه نو : ۱۱۹ کیلومتر

قلعه نو: از نقطه نظر تجارت خیلی ها مهم است زیرا اکثر پیداوار وطنی پوست، پشم کرک، برك، پسته در اینجا فراوان است. چون قلعه نوین حکومتی اعلائی میمنه و ایالت هرات و قسمت ایماق هزارجات واقع است پیداوار و حاصلات مصنوعه همه نقاط در اینجا جمع و از اینجا ذریعه تجارهراتی بخارج میرود. از ۶ ماه باینطرف

دراثر هدایات حکومت متبوعه ما درینجا بازارقشنگی ازخشت بخته تعمیر یافته که
بیش از ۲۰۰ دکان دارد ، علاوه برین دوکاروانسرای وکاراژویک حمام بزرگ
هم تکمیل گردیده است ،

قلعه نو- هرات : ۱۷۱ کیلومتر ،

ازقلعه نوتاهرات سرك بهمواری دردامنه تپهها وگوها امتداد یافته تا بفاصله

۴۶ کیلومتری بکوتل « سبزک » میرسد . طول این کوتل ازسر تا آخر ۱۴ کیلومتر

است . چون خط سرك دران بخوبی کشیده شده ، لذا اندک اشکالی هم برای عبور

موتور رونمیدهد . سرك بفاصله ۵۲ کیلومتری قلعه نو از کرخ گذشته درحدود ۲۶۷

کیلومتری بالا مرغاب در پهلوان پری به سركی وصل میشود که در امتداد شرقی

آن سرك هزاره جات کشیده شده است . هرات بفاصله ۲۹۰ کیلومتری بالا مرغاب

و ۱۷۱ کیلومتری قلعه نو واقع است ،

(نا تمام)

شوریه پیشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

